

УДК 343.982.34

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/735-736

Анастасія ТАРНАПОЛЬСЬКА

курсант факультету підготовки
фахівців для органів
досудового розслідування

Ганна БІДНЯК

доцент кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДОСТОВІРНІСТЬ МЕТОДУ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗА ВІДБИТКАМИ ПАПІЛЯРНИХ ВІЗЕРУНКІВ

Системи ідентифікації за відбитками, зокрема дактилоскопія, здобули широку популярність та визнання завдяки своїй високій точності та надійності. Одним із головних чинників, які забезпечують достовірність цього методу, є унікальність папілярних візерунків, які є на поверхні пальців рук. Кожна особа має унікальний набір цих візерунків, що робить можливим її ідентифікацію на основі відбитків. Навіть однакові близькі особи мають відмінності у своєму дактилоскопічному візерунку.

У галузі криміналістики велике значення приділяється вивченню слідів, що залишаються після вчинення злочину. Основна мета такого дослідження полягає в швидкому розкритті злочину, виявленні злочинця та встановленні істини у справі [1, с. 7]. Крім того, дослідження слідів важливе для визначення знарядь злочину, отримання інформації про злочинця та встановлення механізму злочинної дії. Однією з галузей, яка спеціалізується на вивченні матеріально-фіксованих слідів, є трасологія. Це криміналістичне вчення досліджує сліди та вивчає їх утворення, розробляє методи їх виявлення, фіксації та дослідження.

Серед слідів, які залишаються після вчинення злочину, важливе місце посідають сліди рук та ніг. Дактилоскопія, яка є розділом трасології, вивчає властивості та будову папілярних візерунків з метою використання їх для ототожнення особи та розкриття злочинів [3, с. 58]. Сучасний рівень розвитку криміналістики дозволяє з високою достовірністю встановлювати особу за слідами її долоней чи пальців рук. Сліди рук, знайдені на місці події, стають невід'ємним доказом присутності конкретної особи в цьому місці. Важливість слідів рук в криміналістиці пояснюється тим, що руки контактують із об'єктами за допомогою долонь, на яких залишаються папілярні візерунки та потожирові виділення [4, с. 11].

Шкіра рук має специфічні властивості, що роблять її унікальною для ідентифікації особи. Папілярний візерунок, утворений папілярними лініями, класифікується на дугові, петльові та завиткові типи. Деталізоване дослідження цих візерунків дозволяє встановлювати особливості особи для подальшої ідентифікації. Усі ці відомості та методи дослідження слідів рук і ніг визначають важливість трасології в криміналістиці та її роль у розкритті злочинів. Високотехнічні методи, такі як використання світлотехнічних приладів чи хімічних реактивів, дозволяють ефективно виявляти та аналізувати сліди, сприяючи вивченню ідентифікаційних характеристик особи та подальшому розслідуванню.

Для визначення відповідності пальців рук успішно використовується автоматична ідентифікаційна дактилоскопічна система (АДІС). Ця система аналізує ознаки, зазначені в слідах, порівнює їх з десятками тисяч відбитків у масиві та генерує список найбільш схожих відбитків, які потім перевіряють оператори вручну. За даними дактилоскопічної реєстрації можна ідентифікувати особу невідомого труп, розшукати зниклих осіб та встановити осіб, причетних до скоєння кримінальних правопорушень [4, с. 3].

Особлива увага в практичних діях органів досудового розслідування та прокуратури приділяється якості збору та обробки дактилоскопічної інформації осіб, які мають відношення до скоєння злочину. Дактилоскопічна експертиза залишається найбільш поширеним видом спеціального дослідження, оскільки відбитки пальців рук є сталим елементом місця події при різних видах злочинів. Крім того, вони є важливим джерелом криміналістичної інформації, зокрема щодо особистості того, хто залишив їх, а також про час

і особливості механізму утворення слідів. Для проведення дактилоскопічної експертизи можуть використовуватися різні об'єкти та зразки для порівняння, такі як предмети з ймовірними слідами папілярних ліній особи, дактилоскопічні плівки або матеріали із перекопійованими слідами, зліпки, зображення папілярних ліній у матеріалах експертиз, відбитки у дактилокартах тощо [1, с. 3].

Автоматизовані системи ідентифікації, такі як автоматичні дактилоскопічні системи (АДІС), використовують великі бази даних, що містять тисячі та навіть мільйони відбитків. Ці системи порівнюють ознаки відбитків у декілька стадій, враховуючи багато аспектів папілярних ліній, таких як дугові, петельові чи завиткові структури. Оператори, які перевіряють результати автоматизованих систем, відіграють важливу роль у забезпеченні достовірності ідентифікації. Їхній професійний досвід та експертні знання сприяють виключенню можливих помилок та підтвердженню відповідності виявлених відбитків конкретній особі. Важливим фактором є також дотримання стандартів та протоколів під час збору, обробки та аналізу дактилоскопічних даних. Забезпечення конфіденційності та надійності даних є критичним для визнання ідентифікації на рівні судових процедур [2, с. 37].

Отже, висока точність, унікальність папілярних візерунків, досвід операторів та дотримання стандартів гарантують великий рівень достовірності методу ідентифікації за відбитками, що робить його ефективним та надійним інструментом у судовому та кримінальному контексті.

1. Алексєєв О. О., Пясковський В. В., Черноус Ю. М., Іщенко А. В. Криміналістика : підручник. Київ : Центр учбової літератури. 2015. С. 101–106.

2. Подільчак О. М. Кримінологічний профайлінг – реалізація вчення про особу злочинця. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/4_2017/part_2/34.pdf

3. Рогатюк І. В. Напрями удосконалення використання дактилоскопічної інформації в діяльності органів досудового розслідування та прокуратури. *Кримінологія та криміналістика*. 2014. С. 292–295.

УДК 341.44:343.343.5

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/736-738

Тетяна ТРЕНЬ

слухач магістратури ННІ права
та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Василь БЕРЕЗНЯК

завідувач кафедри кримінального
права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник

ЕКСТРАДИЦІЯ ОСІБ, ЯКІ УХИЛЯЮТЬСЯ ВІД ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Сьогодні, в умовах воєнного стану, відповідно до норм Кримінально-процесуального кодексу України значно активізувався напрям міжнародно-правової допомоги. Як зазначив народний депутат України Давид Арахамія, наразі фактично у будь-яку країну світу, крім росії, національні правоохоронні органи можуть здійснити запит на екстрадицію ухилянтів від військової служби, аби притягнути їх в Україні до кримінальної відповідальності. Однак на практиці цей механізм демонструє свою недосконалість, що й зумовлює актуальність нашого дослідження.

Під екстрадицією необхідно розуміти форму міжнародної співпраці держав у боротьбі зі злочинністю, що полягає в арешті та подальшій передачі однією державою іншій державі особи, яка підозрюється чи обвинувачується в скоєнні кримінального правопорушення, або ж засудженого злочинця. Правовідносини екстрадиційного характеру